

AANSCHERPING ALCOHOLBELEID IN HET NIEUWE JAAR ?



Bij het begin van het jaar 2013 zijn de vooruitzichten voor een effectief alcoholbeleid beter dan een jaar geleden. Toen zagen wij zeer donkere wolken boven het matigingsbeleid voor alcohol en tabak. Op de preventie was al fors bezuinigd en meer bezuinigingen lagen in het verschiet. De regering was wars van wettelijke maatregelen. De burgers waren zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid, en de zelfregulering door de alcoholbranche moest excessen voorkomen.

Inmiddels is er een andere regering. Daarin zit echter nog wel dezelfde minister van volksgezondheid. Die heeft zich in haar vorige regeerperiode nogal een vriend van de alcoholindustrie getoond. Net als haar voorganger Klink schoof zij moties van de Tweede Kamer eenvoudig terzijde als die niet pasten in het straatje van de alcoholbranche. Wij zijn benieuwd hoe haar opstelling onder de nieuwe regering zal zijn.

In ieder geval is de wens van de Tweede Kamer om te komen tot één leeftijdsgrens van 18 jaar voor alle soorten drank, nu omgezet in een kabinetsvoornemen. De uitspraak van minister Schippers dat eerst maar eens gekeken moest worden wat strenger handhaven van de oude leeftijdsgrenzen opleverde, voordat er eventueel gepraat kon worden over een verhoging, lijkt daarmee van de tafel geveegd. Eindelijk gaat dat relict uit de negentiende (!) eeuw, dat verschil tussen twee soorten drank opgeruimd worden.

Regering en parlement moeten echter niet achterover gaan leunen als straks de verhoging van de leeftijdsgrens een feit is. Het probleem van de (coma)zuipende jongeren wordt niet opgelost door alleen maar de leeftijdsgrens te verhogen. De handhaving van de wet moet ook verbeterd worden. Bijvoorbeeld door effectievere leeftijdscontrole bij de kassa. Ons inziens is een elektronisch systeem van leeftijdscontrole op afstand aanzienlijk effectiever dan de lapmiddelen die het CBL daarvoor tot nu toe inzet. Het ministerie heeft wegens de zelfregulering tot nu toe geweigerd hier in te grijpen.

In de grondwet lezen wij onder andere dat het een overheidstaak is om maatregelen te treffen ter bevordering van de volksgezondheid. Alcohol tast zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid aan. Het alcoholprobleem omvat meer dan alleen het probleem van de zuipjongeren.

Zo hebben wij van de regering nog geen voornemens gehoord om de bezuinigingen op de preventie terug te draaien. Wij verwachten gezien de vele bezuinigingen in de zorgsector, dat voor de preventie hooguit een gedeeltelijk teruggedraaien haalbaar is. Dit hoewel goede preventie bijzonder kosteneffectief is.

Ook valt er een gebrek aan aandacht te constateren voor alcohol als (mede)veroorzaker van diverse ziekten. Met name aan kanker levert alcohol een flinke bijdrage. Elders in dit blad hebben wij daarom een artikel opgenomen waar wij de feiten met betrekking tot dit onderwerp nog eens op een rijtje hebben gezet.

Buiten het terrein van de volksgezondheid staan overlast en onveiligheid door alcoholgebruik in de aandacht. Zo werd onlangs het "alcoholslot" ingevoerd om herhaalde recidive van drankrijders tegen te gaan.

Alle genoemde incidentele maatregelen vormen nog geen maatschappijbreed beleid. Prijsverhoging, beperking van de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd, en beperking van de reclame zijn daarvoor onmisbaar.

ALCOHOL BENEDEN DE ZESTIEN DEFINITIEF STRAFBAAR

ALCOHOL OOK OORZAAK VAN BRAND

Vrij algemeen heerst de mening dat brand vooral veroorzaakt wordt door kortsluiting en door roken in bed. Een recent bericht uit Schotland meldt dat het gebruik van alcohol en/of drugs eveneens een belangrijke oorzaak is.

De Schotse deelregering en de Schotse brandweerorganisatie kwamen in november met een gezamenlijk persbericht waarin alcohol als een belangrijke oorzaak van woningbrand werd aangewezen. Alcohol veroorzaakt in Schotland tweemaal zoveel branden als roken in bed. Alcohol en drugs zijn oorzaak van één op de zes woningbranden. Roken is oorzaak van één op de twaalf.

Fors alcoholgebruik leidt tot allerlei ongelukken en ongelukjes die brand kunnen veroorzaken. Genoemd worden ongelukken bij het koken, bij het gebruik van de open haard en bij het gebruik van elektrische apparaten. In een interview zei het hoofd van de brandweerorganisatie A. Clark: *"Als je flink hebt gedronken, ga dan niet koken en bemoei je niet met de open haard"*, en even verder *"je vermogen om snel en effectief te reageren op een nood-situatie wordt door alcohol aangetast"*. Daarvoor behoeft je nog niet dronken te zijn, ook minder alcohol kan al leiden tot risicovol gedrag.

Wij denken dat veel vuurwerkongevallen eveneens feitelijk alcoholongevallen zijn.

Tweederde van de doodslag in Schotland door alcohol

In het seizoen 2011–2012 stonden in Schotland 124 personen voor een rechtbank wegens moord of doodslag. Bijna twee van de drie daders hadden ten tijde van het misdrijf (vaak veel) alcohol in hun bloed.

Ruim de helft (58%) van de plegers van moord of doodslag verkeerde ten tijde van het misdrijf onder de invloed van alcohol. Daarnaast was bij 6% van hen sprake van invloed van zowel alcohol als drugs. In totaal dus alcohol-involed bij 64% van de daders.

Involed van uitsluitend drugs was bij slechts 4 procent van de daders aangetoond. Afwezigheid van zowel alcohol als drugs was aangetoond voor 15% van de daders. Bij de resterende 17% was geen onderzoek gedaan naar de eventuele aanwezigheid van alcohol of drugs.

Over de periode van 2002 tot 2012 was gemiddeld bij "slechts" 51 procent

De laatste twee weken van december hebben de ministeries van volksgezondheid en van justitie de wetswijziging breed in de publiciteit gebracht. Een campagne onder het motto "Alcohol bij je? Komt je duur te staan" moest jongeren, hun ouders en het algemeen publiek informeren over de nieuwe situatie. De alcoholbranche was al eerder op de hoogte gebracht.

De dagen na Kerstmis waren ook veel supermarkten ingeschakeld om de boodschap uit te dragen. Terecht, want de belangrijkste bron van alcohol voor de jeugd zijn juist die supermarkten. Ook voor volwassenen trouwens. De supermarkt met de goedkoopste aanbieding is per definitie leverancier van bier aan de zuipkeet.

Consumptie in zuipketen valt statistisch onder "thuisverbruik". Van het



bier voor thuisverbruik wordt ruim 95 procent geleverd door de supermarkten. Bij wijn leveren de supermarkten 70 procent van het thuisverbruik.

Of het nu gaat om bier, wijn of mixdrankjes, in alle gevallen zijn de jongeren die ze bij zich hebben, in de openbare ruimte strafbaar. Bij sterke drank ligt zoals bekend de leeftijdsgrens bij 18 jaar. De standaard straf bedraagt 45 euro. Politie en buitengewone opsporingsambtenaren van de gemeenten zien toe op de naleving van de wet. De gemeenten hebben die taak per 1 januari erbij gekregen.

De striktere handhaving van de sinds lang bestaande leeftijdsgrens heeft twee belangrijke doelstellingen. Enerzijds de bestrijding van overlast op straat, en anderzijds bescherming van de volksgezondheid.

In de toekomst gaat de leeftijdsgrens waarschijnlijk naar 18 jaar. Omdat nog niet duidelijk is wanneer dat gaat gebeuren, wordt voorlopig de nadruk gelegd op de grens van 16 jaar. Dat is wat minister Schippers in het vorige kabinet ook altijd betoogde, eerst de leeftijdsgrens van 16 jaar beter handhaven. Daarbij maakte zij er geen geheim van dat zij verwachtte dat betere handhaving van de bestaande grens de problemen zoveel zou verminderen dat verhoging van de leeftijdsgrens niet nodig zou zijn.

Stichting ANGOB gelooft niet dat betere handhaving van de grens van 16 jaar het drinken door jongeren veel zal verminderen. Bevoorrading van zuipschuren zal dan vaker door 16- of 17-jarigen plaatsvinden. Die vormen ongeveer de helft van de comazuipers terwijl zij geheel legaal drinken. In het vorige kabinet heeft minister Schippers zich altijd fel verzet tegen verhoging van de leeftijdsgrens. Wij zijn benieuwd of zij in de nieuwe situatie een toetje lager zal zingen.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Alcohol meer dan alleen een jongerenprobleem

TE WEINIG AANDACHT VOOR ALCOHOL ALS OORZAAK VAN KANKER

Als er één onderdeel van de alcoholproblematiek is dat de laatste jaren publiciteit heeft gekregen, dan is dat wel het excessieve drinken van jongeren. Andere onderdelen zijn daardoor voor het grote publiek buiten beeld geraakt. Zoals bijvoorbeeld het feit dat alcohol een belangrijke oorzaak van kanker is. De experts van het Internationale Agentschap voor Kankeronderzoek (IARC) rekenen alcohol zelfs tot de top tien van risicofactoren.

Als gevolg van het gebrek aan publieke aandacht voor alcohol als oorzaak van kanker, hebben diverse nieuwe ontwikkelingen op dit terrein te weinig aandacht en te weinig publiciteit gekregen. Er zijn tal van nieuwe zaken aan het licht gekomen sinds wij dertig jaar geleden in dit blad voor het eerst schreven over de relatie tussen alcoholgebruik en kanker. Voldoende om nog eens een overzicht te maken.

Eerste onderzoeken

Een eerste signalering van een mogelijk verband tussen alcoholgebruik en kanker dateert van 1956. Onderzoekers van het Sloan-Kettering kanker instituut vonden toen dat sterke drank de kans op keelkanker sterk vergrootte. In 1973 constateerden Kissin en medewerkers dat onder alcoholisten keelkanker vijfmaal zo vaak voorkwam als gemiddeld onder de bevolking. Daarnaast constateerden zij dat alle alcoholhoudende dranken het risico in gelijke mate deden toenemen.

Baanbrekend was de publicatie in 1976 van een vergelijkend onderzoek naar de gezondheidstoestand van Mormonen tegenover die van niet-Mormonen door prof. Lyon en medewerkers van de universiteit van Utah. Mormonen onthouden zich zowel van tabak als van alcohol. De onderzoekers constateerden dat niet alleen keelkanker bij Mormonen opvallend veel minder voorkwam, maar ook mondkanker, slokdarmkanker en borstkanker. Die constatering verbreedde het onderzoeksveld naar alle vormen van kanker.

In de tien jaar na de publicatie van Lyon cs bleken ook maagkanker,

leverkanker en kanker van de alvleesklier door alcoholgebruik bevorderd te worden. Williams van het National Institute of Health kwam met een biochemische verklaring van de gevonden effecten. Regelmatig (fors) alcoholgebruik leidt tot een verstoring van het evenwicht tussen de verschillende hormonen in het lichaam. Die verstoring van de hormoonbalans leidt ertoe dat stofwisselingsprocessen "ontsporen" waardoor kanker bevorderd wordt, ook buiten het systeem van de spijsvertering.

EEN ALCOHOLVRIJSE LEEFSTIJL VERMINDERT DE KANS OP TAL VAN VORMEN VAN KANKER

Recent onderzoek

Van de latere onderzoeken naar de relatie tussen alcohol en kanker, dient allereerst het onderzoek van Kjaerheim en medewerkers genoemd te worden, dat in 1994 werd gepubliceerd. Zij benaderden het probleem van de andere kant. Zij selecteerden een groep van onthouders van alcohol, en stelden daar tegenover een vergelijkbare groep van niet-onthouders. De gezondheidstoestand van beide groepen werd tien jaar gevolgd. Onder de niet-drinkers kwam 27 procent minder kankersterfte voor dan onder de drinkers. Opmerkelijk was dat de vermindering van de kankersterfte zich ook uitstrekte over longkanker.

In 1997 publiceerden Israëliëse onderzoekers onder leiding van Ben-

Eliahu een experimenteel onderzoek dat aantoonde dat, althans bij ratten, alcohol de uitzaaiing van kanker bevordert.

In 2002 kwam uit een groot internationaal onderzoek naar voren dat dagelijks één glas drank, bij vrouwen het risico voor borstkanker relatief met 6 à 7 procent vergroot. Volgens de Nederlandse wetenschapper bij het onderzoek zou daarmee ongeveer 4 procent van alle borstkanker in ons land aan alcoholgebruik zijn te wijten. In 2007 kwam uit Brits onderzoek eveneens naar voren dat 4 procent van de borstkanker aan alcohol is te wijten.

Een zeer recent onderzoek (2012) heeft de vergroting van het risico nader gedetailleerd. Bij vrouwen die hormonen toegediend krijgen (bijvoorbeeld wegens overgangsklachten) is de vergroting van het risico veel hoger dan genoemde 6 à 7 procent, en bij vrouwen die geen hormoontherapie volgen veel lager. De genoemde 6 à 7 procent is een gemiddelde dat geleverd wordt door twee geheel verschillende groepen.

De afgelopen tien jaar is de aandacht van het wetenschappelijk onderzoek vooral gericht geweest op het effect van alcohol op de hersenen. Een Amerikaans onderzoek heeft het nog waarschijnlijk gemaakt dat ook blaaskanker door alcohol veroorzaakt kan worden. En een recent onderzoek (2009) heeft bewezen dat alcohol de kans op prostaatcancer vergroot.

Conclusies

Al met al kan geconcludeerd worden dat alcoholgebruik het risico vergroot voor alle regelmatig voorkomende vormen van kanker. De Europese afdeling van de WHO is al in 2011 tot de conclusie gekomen dat het alcoholbeleid in Europa nog geen rekening houdt met de aantasting van de gezondheid door alcohol (en evenmin met de maatschappelijke schade).

Zij beveelt de landen aan om in te grijpen door middel van een drievoudige aanpak: prijsverhoging, beperking van de verkrijgbaarheid in ruimte en tijd, en een effectieve wettelijke regeling van de reclame. Alleen door een aanpak van overheidswege op drie fronten, kunnen de problemen effectief en binnen afzienbare tijd verkleind worden.

Dingeman Korf

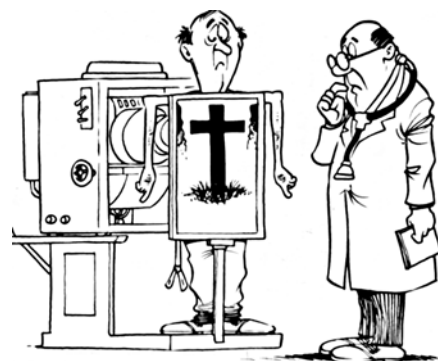
FABELTJE OVER DRANK HERHAALD

Alweer enige tijd is op Internet de website Drinkwijzer te vinden. De site pretendeert de feiten over alcoholhoudende dranken te geven, en fabeltjes te ontmaskeren.

Onder het mom van het fabeltje dat alcohol dik maakt te ontmaskeren, wordt op de site beweerd dat alcohol niet dik maakt. Echter, de bewering dat alcohol niet dik maakt is juist een fabeltje. De menselijke lever behandelt alcohol met voorrang, en zet de koolhydraat- en vetstofwisseling daarvoor op een

laag pitje. Er blijft dus meer vet en koolhydraat onomgezet, en dat wordt opgeslagen. Dus alcohol maakt wél dik.

Overigens wordt de betreffende website geredigeerd door de Nederlandse Vereniging van Importeurs en Producenten van Gedistilleerde Dranken. Die heeft er uiteraard commercieel belang bij om fabels in stand te houden die de populariteit van alcohol kunnen vergroten.



ALCOHOL OP PLAATS DRIE VAN VOORTIJDIGE STERFTE

Uit een groot internationaal onderzoek is gebleken dat alcohol op de derde plaats staat voor wat betreft de risico's van arbeidsongeschiktheid en voortijdige sterfte. Op de eerste plaats staat hoge bloeddruk, en op de tweede plaats tabaksgebruik.

Voor het onderzoek, getiteld Global Burden of Disease Study (Onderzoek wereldwijde ziektelast) werden gegevens verzameld over het jaar 2010. Daaruit bleek dat in 2010 wereldwijd 9,4 miljoen gevallen van voortijdige sterfte te wijten waren aan te hoge bloeddruk. Daarnaast veroorzaakte te hoge bloeddruk 7 procent van het verlies aan productieve arbeidsjaren (= arbeidsongeschiktheid).

De sterfte als gevolg van de consumptie van tabak lag ruim 30 procent lager dan die ten gevolge van verhoogde bloeddruk. Tabak veroorzaakte 6,3 miljoen voortijdige sterfgevallen in 2010, en daarnaast 6,3 procent van het verlies aan productieve levensjaren.

De sterfte en arbeidsongeschiktheid ten gevolge van alcoholgebruik lag weer 20 procent lager dan die van tabaksgebruik. Alcohol veroorzaakte in 2010 de voortijdige sterfte van ruim 5 miljoen mensen. Daarnaast 5,5 procent van het verlies aan productieve levensjaren.

Ter vergelijking vermeldt het rapport dat onvolwaardige voeding in 2010 oorzaak was van circa 12,5 miljoen sterfgevallen en 10 procent van alle arbeidsongeschiktheid. Dit valt echter niet onder ziektelast en is in veel gevallen ook geen vermijdbaar risico.

In het rapport wordt verder opgemerkt dat de sterfte door alcohol gespreid is over een bijzonder groot aantal ziekten. Een bredere spreiding

dan die bij de sterfte door hoge bloeddruk of door tabaksgebruik. Genoemd worden als belangrijkste oorzaken van sterfte door alcohol: levercirrhose en leverkanker, kanker van de slokdarm, van de alvleesklier, en alcoholische ongevallen en geweldpleging.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat alcohol naast de sterfte door de genoemde min of meer specifieke alcoholziekten, ook een procentueel kleinere bijdrage levert aan tal van andere ziekten. Zo bevordert alcohol de uitzaaing van kanker in het algemeen. Daarnaast levert alcohol bijvoorbeeld een bijdrage aan de sterfte door keelkanker, maagkanker, borstkanker en darmkanker.

De diverse oorzaken van voortijdige sterfte zijn ongelijk gespreid over de wereld. De sterfte door alcohol is vooral geconcentreerd in Europa en Zuid Amerika. In beide regio's is sprake van een sterke toename. In Oost Europa komt nu een kwart van de totale ziektelast voor rekening van alcohol.

Bij het voorgaande dient nog te worden opgemerkt dat langdurig voortgezet alcoholgebruik op den duur leidt tot verhoogde bloeddruk. Een deel van de sterfte door te hoge bloeddruk, is dus eigenlijk sterfte door langdurig alcoholgebruik. De werkelijke alcoholsterfte is dus hoger dan genoemd wordt in het rapport, en de sterfte door te hoge bloeddruk dienovereenkomstig lager.

Dingeman Korf

LEREN AL IN DE BAARMOEDER VERSTOORD DOOR ALCOHOL

Onderzoekers van de universiteit van Belfast hebben ontdekt dat baby's van alcohol-gebruikende moeders, al moeite hebben met leren wanneer ze nog in de baarmoeder zitten.

Drinken van alcohol tijdens de zwangerschap kan het kind ernstige schade toebrengen. Dergelijke kinderen ontwikkelen zich langzamer, zowel lichamelijk als geestelijk. Op school hebben zij vaak moeite om bij te blijven. Recent onderzoek aan de universiteit van Belfast heeft laten zien dat de vertraging van het leerproces al in de baarmoeder begint.

Het gaat hierbij om één van de grondprincipes van het leren. Name-lijk om het wennen aan en vervolgens negeren van herhaalde, niet bedreigende prikkels. Zoals bijvoorbeeld het voelen van je horlogebandje of je bril, of het horen tikken van de klok. Dat proces bestaat uit herkennen, indelen als niet-bedreigend en in het geheugen opslaan van het signaal. Deze vorm van leren is in feite gewinning, met

een wetenschappelijk woord habituatie genoemd.

Het onderzoek was in feite heel eenvoudig. Een luidspreker werd tegen de buik van zwangere vrouwen geplaatst. Om de vijf seconden werd hiermee een luide toon ten gehore gebracht. Bij elk geluidssignaal werd de lichaamsreflex van de foetus gemeten aan de hand van echobeelden.

Gezonde foetussen zijn na een aantal keren de toon gehoord te hebben daaraan gewend geraakt. Zij reageren er dan niet meer op. Foetus- sen van drinkende moeders doen er langer over om aan de toon te wennen. De in dit geval overbodige angstreflex blijft daardoor langer in stand.

Vertraagde gewinning bij de foetus, kan een voorbode zijn van

Politie Hoorn belde ouders uit bed

In de nacht van zaterdag 15 op zondag 16 december hebben politie en stadstoezicht in Hoorn gecontroleerd op alcoholgebruik op straat. Deze controle werd gehouden in het kader van het project "Wakkere Ouders". Vijf minderjarigen werden meegenomen naar het bureau. Zeven 18- en 19-jarigen kregen een boete voor alcoholgebruik op straat.

Politie en stadstoezicht werken intensief samen in het project "Wakkere Ouders". Doel van het project is om de overlast door drankgebruik terug te dringen en ouders bewust te maken van het gedrag van hun kinderen.

Bij dergelijke acties worden minderjarige drinkertjes meegenomen naar het bureau en worden de ouders opgebeld met de mededeling dat zij hun kind op het bureau kunnen komen ophalen. De vijf ouders die 16 december naar het bureau kwamen reageerden vrij positief. Omdat deze jongeren geen overlast hadden veroorzaakt, bleef het daarbij. Zij kregen geen taak- of leerstraf, maar alleen een waarschuwing (en mogelijk thuis nog wat). De zeven meerderjarigen kregen wel een boete, wegens overtreden van de APV.

DE
BABY
DRINKT
MEE



later optredende ADHD. Die afwijking is gekenmerkt door onvermogen om onderscheid te maken tussen belangrijke en onbelangrijke signalen. Kinderen met ADHD missen een filter om de veelheid van informatie die op hen afkomt te "zeven". Daardoor kunnen zich slecht concentreren, en raken door het minste geringste afgeleid van de zaak waar zij mee bezig zijn. Dat hindert het leren in ernstige mate.

Dingeman Korf

DRONKENSCHAP VOORTAAN OP AFSTAND VAST TE STELLEN

Met behulp van een warmtecamera kan voortaan vastgesteld worden of iemand onder de invloed van alcohol verkeert. Griekse onderzoekers van de universiteit van Patras ontwikkelden daarvoor speciale software.

Openbare dronkenschap is vanouds een strafbaar feit. Een eeuw geleden werd het bewijs dat iemand dronken was afgeleid uit zaken als : het uitslaan van wartaal, de geur van iemands adem, het niet in een rechte lijn kunnen lopen en dergelijke. Allemaal vrij grove meetmethoden, behept met fouten. Soms leken nuchtere personen daarbij dronken, en omgekeerd dronken personen soms nuchter.

Met de opkomst van het gemotoriseerde verkeer was een nauwkeuriger methode nodig. Immers er moest onomstotelijk vastgesteld kunnen worden of iemand teveel alcohol tot zich had genomen om nog veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen. Die meetmethode werd de bloedproef. Ruim na de tweede wereldoorlog werd die, na lang tegenstribbelen van de artsenvereniging, uiteindelijk wettelijk verplicht. Verdere ontwikkeling van de instrumentele analyse bracht later de ademanalyse. Daarmee kan veel sneller worden vastgesteld of iemand alcohol in zijn bloed heeft dan met de bloedproef.

Nadeel van de moderne, nauwkeurige meetmethoden is het feit dat een verdachte eerst in handen van de politie moet zijn voordat gemeten kan worden. Vandaar dat oude methoden als waggelende loop, wartaal of wangedrag nog steeds als eerste indicatie gebruikt worden om mogelijke verdachten op te sporen. De nieuwe meetmethode met behulp van een warmtecamera kan die indicaties vervangen. Vaststelling van dronkenschap is nu op afstand mogelijk.

Door het drinken van alcohol verwijden de onderhuidse bloedvaten zich. Wanneer dat vaak gebeurt, wordt die verwijding permanent en ontstaat bijvoorbeeld de bekende dronkemansneus. De Griekse onderzoekers constateerden dat de verwijding van de onderhuidse bloedvaten niet overal even sterk is. Daardoor is de opwarming van de huid ook niet overal even sterk. Sommige delen van het gezicht worden buitenproportioneel warmer na alcoholgebruik.

De onderzoekers keken allereerst naar de algehele opwarming van het gezicht. Dat gebeurde met bier drinkende vrijwilligers. Zij vergeleken de warmtebeelden van de gezichten na alcoholgebruik met die van dezelfde proefpersonen in nuchtere toestand. Dat liet zien dat naarmate er meer werd gedronken, de gezichten hoe langer hoe meer de karakteristieken van dronkemanstronies gingen vertonen. De dronken vrijwilligers konden op afstand uit een gezelschap geselecteerd worden.

Bij een verdere ontwikkeling werden temperatuurverschillen tussen ver-

schillende delen van het gezicht gemeten. Naarmate iemand meer drinkt, wordt het temperatuurverschil tussen zijn neus en zijn voorhoofd bijvoorbeeld groter. Vergelijking met een warmtebeeld van dezelfde persoon in nuchtere toestand is dan niet meer nodig.

Met de nieuwe methoden kunnen personen snel gecontroleerd worden op nuchterheid. Zo kunnen bijvoorbeeld bezoekers die een café of een disco verlaten op afstand geselecteerd worden voor een nader onderzoek naar hun alcoholgehalte.

Overigens is de methode niet helemaal uit de lucht komen vallen. Tijdens de epidemie van de varkensgriep in 2009, werd op sommige luchthavens met deze methode vastgesteld of de passagiers koorts hadden.

Dingeman Korf

WELK GLAS WAS OOK
ALWEER DAT GLAASJE
TEVEEL?

"LICHTVERTEERBAAR" MAG NIET IN WIJNRECLAME

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geoordeeld dat reclame voor bepaalde wijnsoorten als licht verteerbaar, niet toelaatbaar is. "Licht verteerbaar" moet beschouwd worden als een gezondheidsclaim. Gezondheidsclaims zijn volgens Europese wetgeving uit 2010 verboden voor alle dranken met meer dan 1,2 volumepercent alcohol.

Het "Deutsches Weintor", een coöperatie van Duitse wijnboeren, claimde voor zijn wijnen van een specifiek druivenras dat zij licht verteerbaar zouden zijn. Zowel op de etiketten als in de prijslijst stond te lezen dat het een milde wijn was met geringe zuurgraad en licht verteerbaar. Bezwaren tegen die aanbeveling belandden via lagere rechtbanken uiteindelijk bij het Duitse Federale Hof. Dat vroeg om nadere uitleg van de regels aan het Europese Hof van Justitie.

Het Europese Hof verduidelikte dat een gezondheidsclaim niet noodzakelijkerwijs op een verbetering van de gezondheid behoort te slaan. Ook het behoud van een goede gezondheid valt er onder. Zeker als de claim slaat op behoud van gezondheid ondanks de aanwezigheid van stoffen die de gezondheid zouden kunnen schaden. Verder gaat het niet alleen om de directe gevolgen, maar ook om de gevolgen op lange termijn.

In het onderhavige geval suggereert de combinatie van mild, geringe zuurgraad en licht verteerbaar dat het spijsverteringskanaal geen of nauwelijks schade zal ondervinden, zelfs na

Ook in Italië leeftijds-grens omhoog ?

In november heeft de Italiaanse regering een wet ingediend waardoor de leeftijds grens voor alcohol verhoogd wordt naar 18 jaar. Schenken en verkopen van alcoholhoudende drank aan personen beneden 18 jaar wordt strafbaar gesteld.

Verkopers van drank worden verplicht de leeftijd van kopers te verifiëren aan de hand van een leeftijdsdocument. Alleen wanneer de koper onmiskenbaar boven de leeftijd is, mag aan hem of haar drank verkocht worden zonder tonen van een identificatie document.

De straffen zijn niet mis. De eerste keer komt de verkoper er vanaf met een boete tussen de 250 en 1000 euro. Herhaling kan de verkoper een verkoopverbod van drie maanden opleveren, naast een flink verhoogde boete. Volhardt de verkoper dan nog in zijn gedrag, dan kan hem dat uiteindelijk een boete tot maximaal 25.000 euro kosten.

Zo langzamerhand lijkt een leeftijdsgrens voor alcohol van 18 jaar de standaard te worden in de gehele Europese Unie. Nederland komt bij de modernisering van de wetgeving weer achteraan sukkelen, zoals tegenwoordig op allerlei gebieden al te vaak voorkomt.

herhaaldelijk gebruik. Dit in tegenstelling tot andere wijnen. De betreffende wijnen van het Deutsches Weintor claimen dus een relatief gezondheidseffect tegenover andere wijnen. Ook relatieve gezondheidseffecten zijn gezondheidseffecten. Dus verboden voor dranken met meer dan 1,2 volumepercent alcohol.

Het Hof voegde hier nog aan toe dat claims met betrekking tot alcoholhoudende dranken geheel ondubbelzinnig moeten zijn. Om hun gezondheid effectief te kunnen beschermen, moeten consumenten hun consumptie kunnen reguleren rekening houdende met alle potentiële risico's. Zelfs als de claim van het Deutsches Weintor juist is, dan nog is hij incompleet. Hij zwijgt over het feit dat andere risico's van de consumptie op geen enkele wijze weggenomen of beperkt zijn. Integendeel, door de aandacht te concentreren op de genoemde positieve aspecten, werkt de claim consumptiebevoorrend. Dat vergroot de negatieve effecten van de consumptie. Om de gezondheid van de consument te beschermen, zijn dergelijke claims verboden.

Dingeman Korf

JONG HORECA-PERSONEEL LOOPT GROOT RISICO

De kroegbaas die zijn eigen beste klant wordt, is al eeuwen een bekend verschijnsel. Zweedse onderzoekers deden onlangs meer gedetailleerd onderzoek naar alcoholgebruik door horecapersoneel. September vorig jaar publiceerden zij hun bevindingen.

Aan het onderzoek namen ruim 1000 proefpersonen deel. Daarvan werkten 579 in de horeca, 434 hadden een baan buiten de horeca. De leeftijd van de proefpersonen lag tussen de 18 en 59 jaar.

Het bleek dat vooral personeel beneden de leeftijd van 30 jaar riskant drinkgedrag vertoonde. Vrouwelijk personeel bovendien vaker dan mannelijk personeel. Van de vrouwen dronk 82 procent te veel alcohol, van de mannen 72 procent.

Het klassieke, ook uit de literatuur bekende beeld schetst een kroegbaas van middelbare leeftijd die aan het afglijden is naar alcoholverslaving. Dat beeld heeft dus enige bijstelling. Die kroegbaas is zeldzamer dan gedacht. Misschien doordat hij al onder behandeling is voor zijn verslaving, misschien omdat hij al failliet is. Zoals ook elders, loopt de jongste leeftijdsgroep het grootste risico.

Relatief veel ongelukken met GHB

De drug GHB is sterk in opmars, vooral onder jongeren tussen de 18 en 25 jaar. De stof is oorspronkelijk ontwikkeld als slaapmiddel, maar wordt daarvoor niet meer verkocht wegens zijn verslavende werking. Het is een goedkope en bovendien sterk en snel werkende drug. Een slokje GHB zou volgens gebruikers even sterk roesverwekkend zijn als acht tot tien biertjes.

Behalve het verslavingsrisico is er ook een risico van overdosering. Het verschil tussen het bereiken van een roes en in coma raken is heel klein. De grotere ziekenhuizen krijgen iedere week wel een paar slachtoffers van overdosering in huis. Ongeveer éénvijfde van de slachtoffers van drugsgebruik is GHB-slachtoffer.

Volgens de Nederlandse Drugs Monitor zouden 144.000 mensen in ons land ooit GHB gebruikt hebben. Het aantal recente gebruikers zou ongeveer 22.000 zijn. Dat is een relatief klein aantal gebruikers in verhouding tot de aantallen slachtoffers. De stof geldt daarom als een hoog-risico drug.



VERSNEDEN ALCOHOL NU OOK BINNEN EUROPESE GEMEENSCHAP

Sterfte als gevolg van het consumeren van drank waar iets mee mis is, vindt tot nu toe vooral plaats in verder weg gelegen landen. In Rusland bijvoorbeeld door het drinken van zelf gestookte wodka (samogon). Die bevat soms te veel van de giftige fozelolie als gevolg van onzorgvuldig destilleren.

In landen als India gaat het daarentegen vaak om de opzettelijke toevoeging van het goedkope oplosmiddel methanol aan dranken. Door die toevoeging krijg je een soort spiritus.

Afgelopen september dook met methanol vergiftigde drank ineens op in Tsjechië. Het betrof zelfgestookte wodka en rum waaraan methanol was toegevoegd. Door die drank kwamen 19 personen te overlijden, terwijl ook nog een flink aantal oogproblemen opliep. Van de laatsten zullen enigen levenslang blind blijven.

De Tsjechische regering verbood met onmiddellijke ingang voor onbepaalde tijd alle verkoop van drank met meer dan 20 procent alcohol. Een 36-jarige verdachte werd opgepakt.

En dit...

... was een geval van wangedrag en ziekenhuisopname na fors alcoholgebruik.

Het betrof een 53-jarige man uit Nijmegen. In een park in zijn woonplaats consumeerde hij afgelopen herfst een hele fles drank. Daardoor kon hij niet meer op zijn benen staan en kwam ongelukkig te vallen. Twee agenten schoten te hulp en constateerden een sterke dranklucht.

Toen zij de man wilden meenemen, verzette die zich hevig. Reden om eerst bij het politiebureau langs te gaan. Met processen-verbaal wegens openbare dronkenschap en verzet tegen de politie, kon hij vervolgens naar het ziekenhuis

* * *

... was een geval van voortijdig overlijden door alcohol.

Het overkwam een 59-jarige man uit Groningen. Hij was door de politie gearresteerd wegens openbare dronkenschap.

Nog in de politieauto onderweg

naar het bureau werd de man onwel. Bij aankomst was hij al overleden. De politiearts constateerde dat er geen geweld was gebruikt en gaf een verklaring af voor een "natuurlijke" dood.

Het is maar wat je "natuurlijk" noemt

* * *

... was een geval van te jong met teveel alcohol autorijden.

Het gebeurde op de laatste zondag van november en betrof een 21-jarige man uit Neerijnen. Na die avond flink gedronken te hebben, veroorzaakte hij een ongeluk. Zijn auto raakte daarbij in de sloot. De man liet zijn auto in de steek en ging op de vlucht.

Op de auto zaten geen kentekenplaten. Aan de hand van het kentekenbewijs achterhaalde de politie de eigenaar. De brokkenmaker bleek de zoon van de eigenaar.

In het bureau aangekomen, blies verdachte 1,8 promille. Voor beginnende bestuurders ligt de strafbaarheidsgrens bij 0,2 promille. Het rijbewijs van de man werd direct ingenomen. Volgens de richtlijnen van het OM wordt dit een verplichte EMA cursus, plus een herexamen voor het rijbewijs

* * *

... was een geval van drugsoverlast.

Een 39-jarige vrouw uit Warffum zat op een woensdagavond in Groningen

luid toeterend in haar stilstaande auto. Toen agenten de vrouw aanspraken, was meteen duidelijk dat de vrouw niet bij zinnen was. Bij fouillering vonden de agenten harddrugs die meteen in beslag werden genomen.

De vrouw werd onder arrest gesteld en meegenomen naar het bureau. De speekseltest leverde het bewijs van drugsinval. Haar rijbewijs werd ingenomen want het was onverantwoord om in haar toestand te gaan rijden. Met een proces-verbaal mocht de toeterartiste het bureau verlaten

* * *

... was een geval van onverantwoord rijgedrag na alcoholgebruik.

Een 45-jarige vrouw uit Nijmegen vertoonde na alcoholgebruik vreemd rijgedrag. Zo ging zij in een bocht plotseling stilstaan en zette de alarmlichten aan. Toen de gewaarschuwde politie aankwam, ging de vrouw weer rijden.

De agenten hielden haar voor alle zekerheid toch maar aan. Toen de vrouw het raampje opende, roken de agenten een sterke dranklucht. De agenten namen haar een blaastest af. De uitkomst daarvan was aanleiding om haar mee te nemen naar het bureau. Daar blies zij 1,2 promille. Met een proces-verbaal en een rijverbod van vijf uur mocht zij het bureau verlaten

ZWEDEN VRAAGT ENGELAND TV-RECLAME VOOR ALCOHOL TEGEN TE GAAN

In Zweden geldt een verbod op alcoholreclame via radio en televisie. Exploitanten van commerciële televisiezenders dachten slim te zijn door hun uitzendingen vanuit het buitenland te laten plaatsvinden. Zij kozen voor Engeland als (formele) plaats van uitzending. Resultaat : volop reclame voor alcohol in Zweden via de televisie.

In Nederland kennen wij een soortgelijke situatie : de commerciële televisiestations zenden uit in Luxemburg (en zijn daar formeel ook gevestigd), terwijl de programma's gewoon in Nederland gemaakt worden.

In Zweden ontving de Zweedse Media Autoriteit klachten over de situatie. Die zocht de zaak uit en kwam tot de conclusie dat de situatie in strijd was met Europese richtlijnen. De commerciële zenders hadden dat over het hoofd gezien. De Zweedse Autoriteit diende op grond van één en ander een verzoek in bij zijn Britse collega om de uitzendingen te laten ontdoen van

alcoholreclame.

De Europese Unie heeft nog niet zo lang geleden namelijk een nieuwe richtlijn voor audiovisuele media uitgevaardigd. Hierin is het begrip "land van ontvangst" geïntroduceerd, en is dat land als belanghebbende erkend. De wetgeving van het land van ontvangst krijgt daardoor voorrang boven de wetten van het land van uitzending. Dit betekent dat in het hier genoemde geval de Zweedse wet van toepassing is op uitzendingen die geheel of grotendeels geheel op Zweden gericht zijn.

Wij zijn benieuwd of de Britse Media Autoriteit gevolg gaat geven aan het Zweedse verzoek, of dat men zich probeert te verschuilen achter de vrijheid van meningsuiting. Die is echter niet onomstreden. Er bestaat al een uitspraak op Europees niveau over de grenzen van de vrijheid van meningsuiting. Die uitspraak luidt dat handelsreclame niet valt onder de vrijheid van meningsuiting.

ALCOHOL VERVROEGT HERSENBLOEDING

Mensen die dagelijks drie of meer glazen alcoholhoudende drank consumeren, lopen daardoor de kans 15 jaar eerder een beroerte te krijgen dan gemiddeld. Aldus de uitkomst van een onderzoek door Charlotte Cordonnier van de universiteit van Lille.

Cordonnier deed haar onderzoek bij 540 personen van gemiddeld 71 jaar oud. Allen hadden een hersenbloeding doorgemaakt. Van hen vielen 137 in de categorie forse drinkers (drie of meer glazen per dag). Bij de forse drinkers was de hersenbloeding gemiddeld op zestigjarige leeftijd opgetreden. Bij de lichte drinkers en niet-drinkers kwam de hersenbloeding gemiddeld rond het vierenzeventigste levensjaar voor. Een aanzienlijk verschil dus. De forse drinkers onder de proefpersonen waren ook jonger dan de niet- en matig drinkers.

Omdat de proefpersonen de hersenbloeding al hadden doorgemaakt, was het niet mogelijk om na te gaan wat er in de aanloop naar de hersenbloeding precies mis was gegaan. Voor de hand ligt het om te denken aan een langere periode van te hoge bloeddruk. Maar

een effect van alcohol op de vaatwand of andere weefsels in de hersenen zou ook een mogelijkheid zijn.

Het is al lang bekend dat alcoholverslaafden een verhoogde kans op een hersenbloeding hebben. Hun alcoholconsumptie ligt nog beduidend hoger dan die van de nu onderzochte forse drinkers. De grens waarboven alcoholgebruik aantoonbare lichamelijke risico's oplevert, schuift steeds verder naar beneden. Een jaar of veertig geleden gold in verschillende landen van Europa voor mannen een consumptie van vier glazen per dag nog als aanvaardbaar ! Tegenwoordig adviseert de WHO voor mannen maximaal 10 glazen per week (vijfmaal twee glazen en twee aaneengesloten dagen in het geheel geen alcohol) en voor vrouwen maximaal 5 glazen per week.

GEMEENTEN VERANTWOORDELIJK VOOR NALEVING DRANKWET

Sinds 1 januari van dit jaar berust de verantwoordelijkheid voor de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW) bij de gemeenten. Dat is een gevolg van de op die datum ingegane wijziging van de DHW.

De gemeenteraden zullen nu samen met hun burgemeester een verordening moeten opstellen met regels in het kader van de DHW voor sportverenigingen, buurthuizen, studentensociëteiten en dergelijke. Alle gemeenten krijgen daar een jaar de tijd voor.

Welbeschouwd is het natuurlijk een vreemde zaak dat de gemeenten de verantwoordelijkheid al toebedeeld krijgen terwijl er daarover nog geen gemeentelijke verordening is. De regering lijkt wat al te veel haast te hebben gehad met het afstoten van de eigen verantwoordelijkheid op dit terrein.

De ingegane wijziging van de DHW geeft de burgemeester de bevoegdheid om recidivisten onder de alcoholverkopers te straffen. Een straf moet worden opgelegd als een alco-

Nieuws

Stichting ANGOB



Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 14 maart gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 20 februari bij de redacteur.

Bedankt

Ter gelegenheid van de jaarwisseling ontving uw redacteur weer diverse kaarten en e-mails met nieuwjaarswensen. Vele voorzien van een persoonlijke tekst van waardering en/of bemoediging.

Hartelijk dank voor dat alles. Met uw hulp, bijvoorbeeld door het toezenden van krantenknipsels, hopen wij ons blad zo gevarieerd mogelijk te houden. Dan kan iedereen er wel iets van zijn gading in vinden. Dat vergemakkelijkt het werven van nieuwe begunstigers voor Stichting ANGOB.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Stichting ANGOB

Net als in 2012 wordt ook in 2013 de nieuwjaarsbijeenkomst van Stichting ANGOB op een zaterdag gehouden. Namelijk op zaterdag 12 januari. Alcoholvrije camping 't Spoek staat die middag vanaf 13.00 uur open voor haar vaste gasten, voor de begunstigers van Stichting ANGOB, voor genodigden en voor verdere belangstellenden.

Er is geen speciaal programma gepland. Uitwisseling van nieuwjaarswensen en gezellig samenzijn vormen de hoofdzaak. Begunstigers van Stichting ANGOB die niet naar de begunstigersbijeenkomst van 22 september konden komen, kunnen nu alsnog kennismaken met de nieuwe beheerder, de heer Ton van der Gaag.

Bij twijfel over het al dan niet bereikbaar zijn van het Spoek door sneeuwval of ijzel kan men bellen met de beheerder, tel. 06 -10 - 93 67 89.



holverkoper driemaal binnen één jaar is betrapt op drankverkoop aan personen beneden de leeftijdsgrens. Dan kan de burgemeester de vergunning om alcoholhoudende drank te verkopen tijdelijk schorsen. Die schorsing moet minimaal 1 week gelden en kan maximaal 12 weken gelden. Dit geldt voor zowel de horecasector als voor supermarkten en sportkantines. Ook kan de gemeente voortaan dwangsommen opleggen. Personeel aan de kassa wordt verplicht om elke koper die er jonger uitziet dan 20 jaar om een legitimatie te vragen.

DRINKEN TIJDENS ZWANGERSCHAP ACHTERAF TE BEWIJZEN

Uit de allereerste ontlasting van baby's valt af te leiden of de moeder tijdens de zwangerschap alcohol heeft gedronken. Onderzoekers van het Erasmus Medisch Centrum hebben daarvoor een test ontwikkeld.

Om vast te stellen of er sprake is van ernstig risico voor het kind door alcoholgebruik van de moeder, is tot nu toe vooral gebruik gemaakt van de bloedproef. Die methode is verre van waterdicht. Alcohol wordt door de zwangere in haar lever afgebroken. Per uur daalt haar bloedalcoholgehalte met bijna 0,2 promille. En is haar bloedalcoholgehalte eenmaal beneden de 0,1 promille gedaald, dan valt er weinig meer aan te tonen. De laatste, mogelijk blijvende sporen onttrekken zich aan ontdekking.

De test op de eerste ontlasting van de pasgeborene, meconiumtest geheten, geeft veel meer uitsluitsel. De door de zwangere gedronken alcohol komt uit haar bloed via de placenta in de foetus. Die heeft een nog onvoldoende volgroeide lever, zodat de alcohol daar langzamer wordt afgebroken en bijgevolg langer in het bloed blijft circuleren. Tijdens die verlengde circulatietijd kunnen alcohol en daaruit gevormde acetaldehyde allerlei nevenreacties ondergaan. Daarbij worden producten gevormd die in het meconium opgespoord kunnen worden.

Alcohol drinken tijdens de zwangerschap is schadelijk voor het ongeboren kind. Daarom raden consultatiebureaus, gynaecologen en vroedvrouwen zwangeren aan om geen alcohol te drinken tijdens de zwangerschap. Schattingen van het percentage zwangeren dat desondanks toch alcohol gebruikt, variëren voor ons land tussen 30 en 50 procent.

Het ernstigste gevolg van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap is een miskraam. Dat komt gelukkig maar weinig voor. Maar afwijkingen bij de levend geboren baby's, het Foetaal Alcohol Syndroom (FAS) komen regelmatig voor, naar schatting bij één op de duizend à vijftienhonderd pasgeborenen. Het gaat dan om groeiachterstand, misvormingen in het gelaat, hersenbeschadiging en pas later blijvende zaken als verlaagd IQ, ADHD en autisme.

Een lichtere vorm van FAS, het FASD komt voor bij ongeveer één op de 450 pasgeborenen in ons land, ofwel 0,22 procent. Zij hebben vaak een wat verlaagd geboortegewicht, ontwikkelen zich geestelijk wat langzamer en vertonen vaak wat lichtere vormen van ADHD of autisme.

Wanneer met de meconiumtest alcoholgebruik door de zwangere is vastgesteld, zal de baby als mogelijk risicogeval nauwlettender onderzocht worden op FAS en FASD. Daarnaast zal de verdere ontwikkeling beter gevolgd moeten worden, omdat leren en opvoedmoeilijkheden zich soms pas tijdens de schooltijd openbaren.

Vroegtijdige ontdekking en behandeling van de afwijkingen kan het leven van deze kinderen draaglijker en leuker maken, en de kans op problemen verminderen.

Dingeman Korf

WIE IN ZIJN JEUGD VEEL
DRINKT LOOPT HET RISICO
DAAR ZIJN HELE LEVEN LAST
VAN TE BLIJVEN HOUDEN

Ook in Rotterdam nu alcoholpoli voor jongeren

Nadat kortgeleden in Assen de zevende alcoholpoli voor jongeren werd geopend, is juist voor Kerstmis ook in Rotterdam een dergelijke alcoholpoli geopend.

Vrijwel iedere week kwamen in het Maasstad Ziekenhuis wel enkele jongeren met alcoholvergiftiging binnen. Die werden ontgift, mochten hun roes uitslapen en konden dan weer naar huis.

In de nieuwe alcoholpoli worden de ouders er bijgehaald. Er volgt dan een diepgaand gesprek van de arts met ouders en drinker/-ster. De ouders krijgen een handleiding en een checklist mee, en er volgt enige tijd later een nacontrolesprek.

Verschuiving in herkomst van drankrijders

RIJDEN ONDER INVLOED IN 2011 STABIEL

In 2011 bleef in de weekeinden het percentage drankrijders onder automobilisten gelijk aan het percentage van 2010. Het percentage rijders met een promillage tussen 0,2 en 0,5 nam iets toe.

Sinds 1999 meet het ministerie van Infrastructuur en Milieu (vroeger Verkeer en Waterstaat) het alcoholgebruik van automobilisten in de weekeinden door middel van een representatieve steekproef. In 2011 bleek het aandeel van de bestuurders die de wettelijke strafbaarheids grens van 0,5 promille overschreden bij 2,4 procent te liggen. In 2010 was precies hetzelfde percentage gemeten.

Het aandeel van volledig nuchtere automobilisten (minder dan 0,2 promille, dus niet te meten) daalde licht van 93,8 procent naar 93,6 procent. Die (minieme) daling leverde een dienovereenkomstige stijging op van degenen die wel dronken maar beneden de strafbaarheids grens bleven. Hun aandeel steeg van 3,8 procent naar 4,0 procent.

Onder de beginnende automobilisten neemt het rijden onder de invloed van alcohol licht af. Werd onder hen in 2010 nog 4,5 procent overtredders gemeten, in 2011 was dat gedaald tot 4,2 procent. Overigens nog steeds procentueel meer drankrijders onder de beginners dan onder de ervaren automobilisten.

De plaats waar gedronken werd, is de laatste jaren geleidelijk aan het veranderen. Het aantal drankrijders dat uit de horeca komt is gedaald van 57 procent in 2008 naar 50 procent in

2011. Die daling heeft vooral geresulteerd in een stijging van alcoholgebruik bij bezoeken aan familie en vrienden. In 2008 leverde dat 17 procent van de overtredders. In 2011 was dat gestegen naar 23 procent.

Rijden onder de invloed van alcohol is nog steeds in meerderheid een mannenzaak. Naar leeftijd levert de groep van 35 tot en met 49 jaar de meeste overtredders. Deze groep levert echter ook het grootste aantal automobilisten.

Opsplitsing van de overtredders naar regio, doet zien dat Noord-Brabant met 3,5 procent en Noord-Holland met 3,0 procent de hoogste percentages drankrijders vertonen. In de Noordelijke provincies ligt het percentage het laagst. Drenthe spant de kroon, met minder dan 1 procent drankrijders in de weekeinden.

Minister Schultz van Haegen is van mening dat de daling van het percentage drankrijders sinds 2001 vooral te danken is aan de Bob-campagnes die in 2001 van start gingen. De laatste jaren komt het echter steeds vaker voor dat de Bob ook drinkt, zij het aanzienlijk minder dan zijn passagiers. Daarom denken wij dat de minister het effect van de Bob-campagnes overschat, en het effect onderschat van de zelf te betalen EMA-cursussen en de laatste jaren ook de dreiging van het alcoholslot.

